

gaisi

Moskavuotna 2025

Rapport fra sjøsamisk næringslivsworkshop i Ullsfjord
Lørdag 28. august 2021

gaisi.org

Innhold

Moskavuotna 2025	2
1 Utviklingslagene	3
1.1 <i>Sjursnes/Várpenjárga</i>	3
1.1.2 Mål for Sjursnes/Várpenjárga.....	4
1.2 <i>Jøvik/Čietnjalluokta</i>	5
1.2.1 Mål for Jøvik/Čietnjalluokta	6
1.3 <i>Lakselvbuht/Moskaluokta</i>	7
1.3.1 Mål for Lakselvbuht/Moskaluokta	8
2 Åpent arrangement på Lakselvbuht grendehus.....	8
2.1 <i>Næringsavdelingen Tromsø Kommune/Romssa suohkan</i>	8
2.2 <i>Sametinget/Sámediggi</i>	9
2.3 <i>Troms og Finnmark fylkeskommune/Romssa ja Finnmárkku fylkkagielda</i>	9
3 Felles utfordringer	9
3.1 <i>Kommunikasjon med kommunen</i>	9
3.2 <i>Bolig</i>	9
3.3 <i>Næringsutvikling</i>	10
3.4 <i>Infrastruktur</i>	10
4 Utfordringer, foreslåtte løsninger og mål.....	11
4.1 <i>Framtiden</i>	11
Vedlegg 1: Program.....	13
Vedlegg 2: Deltagerliste	14

Moskavuotna 2025

28. august 2021 arrangerte Gáisi en sjøsamisk næringslivsworkshop hvor administrative og politisk ansatte i kommunen, fylkeskommunen og ved sametinget ble invitert til Ullsfjorden for å møte utviklingslagene på Sjursnes, i Jøvik og i Lakselvbukt. Fokuset for dagen var å diskutere hvordan utviklingen i de sjøsamiske bygdene i Ullsfjord har stagnert, og hva man kan gjøre for å skape bosetting og arbeidsplasser på disse stedene og hvordan det er mulig å styrke samisk språk og kultur.

Dagen startet klokken 09.00 med buss fra Tromsø prostneset til Sjursnes. For å lese fullt program og deltagerliste, se vedlegg 1 og 2.

DELTAGERNE PÅ BUSSEN

Mål for dagen

- Kartlegge utfordringer i området og identifisere felles mål
- Synliggjøre og styrke den sjøsamiske identiteten i Ullsfjord
- Utforske muligheter for utvikling i det sjøsamiske området Ullsfjord
- Styrke relasjonen mellom utviklingslagene og Sametinget, kommunen og fylkeskommunen

1 Utviklingslagene

De første utviklingslagene i Tromsø kommune ble opprettet år 1986. I dag har kommunen 20 utviklingslag, hvor tre av dem er lokalisert i Ullsfjord. Utviklingslagene skal utgjøre distrikts bygdernes kontaktpunkt til kommunen, med målsetting om å sikre lokal medvirkning og medstyring i kommunens strategiarbeid. Alle innbyggere i en bygd er medlemmer av det lokale utviklingslaget, og utviklingslagene organiseres utefra egne vedtekter.

1.1 Sjursnes/Vårpenjárga

Sjursnes utviklingslag møtte oss på Sjursnes skole. Utviklingslaget holdt et godt foredrag, hvor det kom tydelig fram at utviklingslag ser mange muligheter for utvikling i bygda. Bland dem nevnes blant annet sjøsamisk historie og småskalavirksomheter som turisme, fiske, gårdsbruk med mer. Men for å få dette til, må Sjursnes markedsføres positivt, og det må legges til rette for innflyttere.

Utviklingslaget nevner at Sjursnes ikke alltid blir framstilt positivt. Veien til Sjursnes (fylkesvei 52) har blitt kåret til landets dårligste vei, og iTromsø har skrevet at det er nesten ingen igjen i Sjursnes. For å tiltrekke seg folk til bygda, mener utviklingslaget at det er viktig med mer positiv oppmerksomhet rundt bygda.

Til tross for utfordringer, er det mange driftige og engasjerte folk i bygda som ønsker et levende Sjursnes. På Sjursnes finnes det flere gründere som er godt i gang, og noen som er i oppstartsfasen. Blant disse nevnes Lavangen gård, Kul'an og Solhjerter. Av gründerne i bygda

ROAR WINTER (STYRELEDER, SJURSNES UTVIKLINGSLAG) STARTET DAGEN MED Å PRESENTERE SJURSNES

etterlyses det hjelp til videre utvikling. Representanten fra Lavangen gård nevner spesifikt at det burde legges til rette for hjelp til skriving av søknader og kartlegging av muligheter til finansiering av ulike prosjekter.

Én utfordring særlig knyttet til Sjursnes er mangelen på telefondekning i Nakkedalen/Nahkkevaggi. Her nevnes det spesifikt en hendelse for noen år siden, når det skjedde en trafikkulykke i området uten mobildekning, og det måtte kjøres omtrent 7 km for å få kontaktet nødetatene.

Sjursnes utviklingslag nevner også at flere lokale aktører har sagt seg villig til å donere arbeidskraft og finansiering til utbygging av mobildekning, men at kommunen har kommet i veien.

1.1.2 Mål for Sjursnes/Vårpenjárga

- Mer positiv oppmerksomhet
- Gründerveiledning
- Telefondekning i Nakkedalen/Nahkkevaggi

For å komme oss over fjorden, fra Sjursnes til Jøvik/Lakselvbukt ble vi fraktet med båt fra Sjursnes til Jiehkkevárri småbåthavn.

Lyngen Båtopplevelser AS

Det er et lokalt foretak stasjonert i Nord-Lenangen som tilbyr båttransport til større og mindre grupper, blant annet i Ullsfjord.

Vi ble transporter over fjorden i en Targa 46. Dette er en båt som er kjent for sitt klassiske design, solide struktur, og suverene håndverk.

BÅTTRANSPORT OVER ULLSFJORD

1.2 Jøvik/Čietnjalluokta

På den andre siden av fjorden ble vi tatt med til den gamle skolen på Olderbakken, som nå fungerer som bygdehus, for å høre fra Jøvik utviklingslag.

Utviklingslaget sier at bygget har vært utrolig viktig for bygda. Tromsø kommune eier bygget, og utviklingslaget drifter det. Bygget blir flittig brukt av bygdelaget, husflidslaget og idrettslaget, og der blir det arrangert både julebord, møljekalas, onsdagsrenn og andre aktiviteter. Det er en viktig samlingsplass for bygda, som utviklingslaget håper kommunen er villig til å vedlikeholde og videreutvikle.

BJØRN STAKKENES SNAKKER PÅ VEGNE AV JØVIK
UTVIKLINGSLAG

I området produseres det i gjennomsnitt omtrent 100 000 tonn sand/stein i året av 3 ulike anlegg. Leder for utviklingslaget, Bjørn Stakkenes, spesifiserer at det ikke er spesielt vakkert, men at det er lokale arbeidsplasser, og at av og til må arbeidsplasser gå på bekostning av miljø. I Jøvik finnes det nå bare ett aktivt gårdsbruk, hvor det drives med både sau og høns. Her produseres det 3 tonn egg i uka, og det har vært vanskeligheter med å frakte eggene ut av bygda grunnet dårlige veiforhold. I tillegg til dette er det to aktive fiskebåter i Jøvik.

ANNE SØRENSEN, CANION AS

Anne Sørensen driver selskapet Canion AS i Jøvik. Selskapet jobber med utvikling av moderne hundeseler med fokus på innovasjon og teknologi. Hun påpeker at det er enkelt å drive noe som ikke krever en større folkegjennomstrømming i Jøvik, men at det til tider er problematisk å måtte planlegge rundt eventuelle stenginger av veien i Holmbuktura. Men, det kan til tider være ensomt å jobbe alene, og Sørensen foreslår et kontorlandskap i bygda hvor gründere kan møtes og støtte opp om hverandre. I tillegg etterlyser hun mer hjelp og oppmerksomhet fra kommunen, som hun har opplevd som lite interessert i å støtte opp om prosjektet.

Holmbuktura

For å kjøre ut av Jøvik går veien gjennom Holmbuktura mot Lakselvbukt. Dette er den eneste bilveien ut av området, og det er også et av de mest skredutsatte områdene i hele landet.

Det er installert et varslingsanlegg som bruker laser for å klarlegge bevegelser i skråningen. Ved bevegelse utløses en bom og varsellys. Dette varslingsystemet fungerer godt, og har skapt en trygghet hos de som kjører gjennom. Men, det presiseres at varslingsopplegget ikke er 100%.

Når det går ras i Holmbuktura blir veien stengt til raset er ryddet opp. Det varierer hvor lang tid dette tar, og det har hendt at beboerne har vært isolert i over en uke.

Bygda jobbet lenge for å få en nødvendig brannberedskap, og det er nå på plass ny brannpumpe og diverse brannutstyr som er oppe og går. Dette kom godt med når det var brann i fueldalen for noen år siden, og det lokale brannvesenet har reddet to mennesker ut av brann de siste årene.

Det er også blitt tilrettelagt for transport av høyst nødvendige varer via båt til Jiehkkevárri småbåthavn når veien er stengt. Dette gjelder for transport av varer, hovedsakelig medisiner, og ikke mennesker. Dette betyr at det ikke er mulig for de som bor i Jøvik å komme seg ut av bygda når veien er stengt. Dermed blir utbyggingen av Ullsfjordforbindelsen utrolig viktig.

1.2.1 Mål for Jøvik/Čietnjalluokta

- Beholde og videreutvikle bygdehuset
- Kontorlandskap for gründere
- Ullsfjordforbindelsen må bygges for å unngå isolasjon når holmbuktura stenge

1.3 Lakselvbukt/Moskaluokta

På grendehuset i Lakselvbukt la Lakselvbukt utviklingslag fram en idé om et sjøsamisk kultursenter i Lakselvbukt. Styreleder for Lakselvbukt utviklingslag, Rune Benonisen, la fram «En idé om en bærekraftig arena med mange ben å stå på». Utviklingslaget ser for seg et lokalt flerbrukshus som kan tilrettelegge for utvikling av kultur, innovasjon og bosetting. Der vil det være plass til ulike selskaper, med ulike mål.

Kommunen må ta sitt ansvar i å videreutvikle distriktene, og at distriktene burde brukes som en ressurs for hele kommunen. Benonisen sier at kommunen må tørre å desentralisere noen kommunale arbeidsplasser, for å skape arbeidsplasser i området. Et flerbrukshus i Lakselvbukt vil kunne romme ansatte fra mange forskjellige plasser, og vil kunne skape et godt arbeidsmiljø for folk i bygda. Utviklingslaget i Lakselvbukt ønsker en utvikling av et genuint reiseliv som vil vise fram det bygda har å by på. Det finnes allerede flere reiselivsaktører i området, og det ser ut til at det vil komme flere. En samkjøring av disse vil kunne markedsføre området, og skape positive ringvirkninger. Her nevnes bygdas sjøsamiske røtter som noe som burde vises fram, ikke bare til fastboende, men til norske og utenlandske turister.

Et sjøsamisk hus vil også være en viktig arena for samisk identitetsutvikling. En plass for samisk historie, håndverk og språk vil være en ressurs for hele fjorden, og vil bidra positivt til distriktenes utvikling.

RUNE BENONISEN PRESENTERTE IDÉEN OM ET SJØSAMISK HUS PÅ VEGNE AV LAKSELVBUKT UTVIKLINGSLAG

LAKSELVBUKT/MOSKALUOKTA

1.3.1 Mål for Lakselvbukt/Moskaluokta

- Sjøsamisk kultursenter/flerbrukshus
- Legge til rette for kommunale arbeidsplasser i bygda
- Utvikle et genuint, samkjørt reiseliv i bygda.

2 Åpent arrangement på Lakselvbukt grendehus

Fra klokken 15:00 ble arrangementet åpnet opp for lokalbefolkningen. Her ble det mulighet for lokalbefolkningen å stille spørsmål, og flere av deltagerne holdt presentasjoner med fokus på næringsutvikling. Hovedtemaet her ble hvor (og hvordan) lokalbefolkningen kan søke midler til næringsutvikling, og hva kommunen og politikerne kan gjøre for å tilrettelegge for dette.

2.1 Næringsavdelingen Tromsø Kommune/Romssa suohkan

Haakon Worum jobber i næringsavdelingen i Tromsø Kommune. Han fortalte at det pere dags dato ikke er midler i næringsfondet, og det er dermed ikke mulig å søke om midler for næringsutvikling hos kommunen. Han vet ikke når det kommer midler inn igjen, men han håper på at det skjer snart.

Næringsfondet har den siste tiden arbeidet med krisestøtte i forbindelse med koronapandemien, og vil fortsette med det til pandemien er over.

Les mer om næringsfondet [her](#).

2.2 Sametinget/Sámediggi

Sametinget ble representert av Silje Karine Muotka (rådsmedlem, NSR) og Kirsten Ravna Østby (næringsrådgiver). De etterlyser søknader fra Ullsfjord, og sier at Sametinget har gode muligheter for å bidra med finansiering av næringsutvikling i området. Både Sjørsnes, Jøvik og Lakselvbukt er en del av virkeområdet for Sametingets tilskuddsordninger til næringslivet. Dette betyr at alle som er bosatt i områdene kan søke midler hos Sametinget. Les mer om dette [her](#).

De nevner blant annet at skolen kan søke midler til kulturtiltak, og at [N2-programmet](#) med fokus på satsing i Nord-Norge kan være en god mulighet.

Les mer om Sametingets tilskuddsordninger [her](#).

2.3 Troms og Finnmark fylkeskommune/Romssa ja Finnmárkku fylkkagielda

Viggo Jørn Dale representerte Troms og Finnmark fylkeskommune. Han la fram mulighetene for finansiering til næringsutvikling fra fylkeskommunen. I presentasjonen hans gikk han gjennom hvilke virksomheter som kan få pengestøtte, og hvor mye pengestøtte det er mulig å få.

Les mer om næringsutvikling, tilskudd og støtte fra fylkeskommunen [her](#).

3 Felles utfordringer

Alle de tre utviklingslagene beskriver mange av de samme utfordringene, og de nevnte flere politiske grep som kan tas for å legge til rette for utvikling i bygdene.

3.1 Kommunikasjon med kommunen

Utviklingslagene nevner kommunikasjonen med kommunen som en utfordring. De nevner problemer med å ikke få svar på henvendelser, og at en løsning på dette kan være å ha en kontaktperson i kommunen som kan bidra til å legge til rette for bedre kommunikasjon.

3.2 Bolig

Et sentralt problem er boligbygging i bygdene. Store deler av både Sjørsnes, Jøvik og Lakselvbukt er regulert som LNFR-område, hvilket betyr at det «kun skal tillates bebyggelse direkte knyttet til landbruk, natur, friluftsliv og reindrift.» De tre utviklingslagene etterlyser mer tilbøyelighet hos kommunen, som de mener må komme i møte med bygdene. Flere områder er regulert til LNFR-område, men brukes ikke til det i dag. Men, det er fortsatt ikke

mulig å bygge bolig der. Dette gjør det vanskelig for unge personer å etablere seg i bygda, og alle utviklingslagene kom med eksempler på boligbygging og innovasjon som har blitt avvist fra kommunen og/eller Sametinget.

Utviklingslagene nevner flere tiltak som kan gjøres for å legge bedre til rette for at personer kan bosette seg i området. Det nevnes at boplikt kan innføres, ettersom mange hus hvor det tidligere har vært fastboende nå brukes som hytter. I tillegg nevnes det at kommunen kan bidra med støtteordninger til boligbygging, særlig rettet mot yngre personer som ønsker å etablere seg i bygda.

3.3 Næringsutvikling

Når det kommer til næringsutvikling, håper de tre utviklingslagene at det kan legges til rette for hjelp til å utvikle skrive søknader. Dette nevnes som en utfordring for mange, som selv nevner at de sliter med å finne ut hva de kan søke på, hvor de kan søke og hvordan en søknad skal skrives. Her spesifiseres det at det må komme hjelp til bygda, ikke bare i byen.

Et ønske fra flere hold er også å etablere et åpent kontorlandskap i området hvor gründere i området kan møtes og utveksle idéer.

3.4 Infrastruktur

Infrastrukturen i området nevnes som en av de største utfordringene i området. Dårlig vei og bussforbindelse gjør det vanskelig for folk å jobbe utenfor bygda. Ved å utvikle infrastrukturen vil det kunne bli attraktivt å bo i Ullsfjorden, og pendle til jobb.

Veiene må forbedres og gjøres tryggere, og Ullsfjordforbindelsen må komme på plass for å knytte sammen Ullsfjorden og for å gjøre Jøvik mer tilgjengelig. Ullsfjordforbindelsen vil gjøre det mulig å kjøre inn og ut av Jøvik uavhengig av veien gjennom Holmbuktura. I tillegg vil det knytte Sjursnes-siden sammen med lakselvbukt-siden av fjorden, og samarbeid mellom bygdene vil bli lettere.

Det er like viktig at bygdene får beholde skoler, barnehager, eldresenter og nærbutikk. For å gjøre det attraktivt å bo i områdene, må disse tilbudene være sikrere, og ikke trues med nedlegging konstant.

4 Utfordringer, foreslåtte løsninger og mål

Utfordring	Foreslått løsning	Mål
Kommunikasjon med kommunen	<ul style="list-style-type: none">• Gjennomgang av kommunens målsetting med utviklingslagene	Utviklingslagene delegeres fullmakter innenfor bygg- og reguleringsplanlegging
Boligbygging	<ul style="list-style-type: none">• Krav om boplikt opprettholdes• Mer fleksibilitet knyttet til LNFR-områder	Opprette lokale byggeplaner for Ullsfjordsbygdene
Næringsutvikling	<ul style="list-style-type: none">• Støtte til å utvikle å skrive søknader• Seminarrekke for gründere	Kontorfelleskap for gründere
Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none">• Tryggere og bedre veier• Bedre bussforbindelse• Ullsfjordforbindelsen må bygges• De offentlige tilbudene må beholdes	Få i gang arbeidet med å forbedre veiene

4.1 Framtiden

Fellesnevneren er at fremtidstroen og fellesfølelsen må styrkes.

Fremtidstro kan oppnås da familier er sikker på at det finnes stabile arbeidsplasser, godt barnehage- og skoletilbud, lokalbutikk med et tilfredsstillende utvalg og en likeverdig infrastruktur.

Fellesfølelse oppnås gjennom en sterk lokalkultur, herunder sjøsamiske tilhørigheten, som er positiv og inkluderende og som gjør det attraktivt at bo i bygda.

Alle de tre bygdene har fantastiske friluftsområder, og er perfekt for å se både nordlys og midnattssol. Det er ikke mer en times kjøretid til Ullsfjord, hvilket gir store muligheter for utvikling innenfor reiseliv og bedre organisering av arbeidspendling til Tromsø by.

For å sikre framgang i Ullsfjorden bør kommunen benytte utviklingslagenes kompetanse, og gjøre politiske grep for å sikre en positiv utvikling i Ullsfjord.

Vedlegg 1: Program

09:00-15:00 Lukket arrangement for inviterte (se deltakerliste)

- 09:00 Buss fra Tromsø prostneset til Sjursnes
- 10:00 Sjursnes utviklingslag; kaffe og presentasjon
- 11:00 Båt fra Sjursnes til Jiehkkevárri småbåthavn (andre siden av fjorden)
- 11:30 Buss til Olderbakken bygdehus
- 12:00 Jøvik utviklingslag; lunsj og presentasjon
- 13:30 Buss fra Olderbakken bygdehus til Lakselvbukt grendehus
- 14:00 Lakselvbukt utviklingslag; kaffe og presentasjon

15:00-17:00 Åpent arrangement på Lakselvbukt grendehus

- 15:00 Velkommen
- 15:15 Haakon Worum om næringsavdelingen i Tromsø Kommune
- 15:25 Spørsmål
- 15:35 Silje Karine Muotka om sametinget
- 15:40 Kirsten Ravna Østby om næringsavdelingen i Sametinget
- 15:55 Spørsmål
- 16:10 Viggo Jørn Dale om næring i Troms og Finnmark fylkeskommune
- 16:25 Spørsmål
- 16:40-17:00 Åpen diskusjon
- 17:20 Buss fra Lakselvbukt til Tromsø prostneset

Vedlegg 2: Deltagerliste

Navn	rolle	Organisasjon	Merknader
Brynjar Andersen Saus	Politiker	AP, Tromsø kommune	
Benjamin Arvola Notkevitch	Politiker	SV, Tromsø kommune	
Barbara Vögele	Politiker	MDG Tromsø kommune	
Silje Karine Muotka	Rådsmedlem, NSR	Sametinget	
Kirsten Ravna Østby	Næringsavdelingen	Sametinget	
Haakon Worum	Næringsrådgiver	Tromsø kommune	
Viggo Jørn Dale	Næring	Troms og Finnmark fylkeskommune	Fra kl. 15.00
Niklas Labba	Leder	Gáisi språksenter	
John Egil Magga	Ansatt	Gáisi språksenter	
Vilde Mari Guttormsen	Ansatt	Gáisi språksenter	
Roar Winter	Styreleder	Sjursnes utviklingslag	
Inge Skognes	Styremedlem	Sjursnes utviklingslag	
Torgeir Olsen			
Bjørn Stakkenes	Styreleder	Jøvik utviklingslag	
Rune Benonisen	Styreleder	Lakselvbukt utviklingslag	
Kine Larsen	Styrenestleder	Lakselvbukt utviklingslag	
Trygve Pedersen	Styremedlem	Lakselvbukt utviklingslag	
Therese Kolstrøm	Vara	Lakselvbukt utviklingslag	
Jeanette Guttormsen	Kasserer	Lakselvbukt utviklingslag	